

[https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6\(1\)-10](https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-312-6(1)-10)

УДК 658.14

Світлана ДЖЕРЕЛЕЙКО

Хмельницький кооперативний торговельно-економічний інститут

<https://orcid.org/0000-0002-4018-2481>

e-mail: svetadzereleiko@gmail.com

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ПОКРАЩЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ У СИСТЕМІ ЗМІЦНЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

У статті акцентовано на актуальності планування та реалізації інструментів, спрямованих на покращення фінансового стану та забезпечення економічної безпеки підприємства. Метою дослідження є обґрунтування інструментарію покращення фінансових результатів у системі зміцнення економічної безпеки підприємства. Застосовано методіку планування і прогнозування обсягів та структури доходів підприємства на основі обчислення точок беззбитковості, мінімальної рентабельності, ресурснозабезпеченого прибутку. На основі даних фінансово-економічної звітності семи аналізованих у дослідженні підприємств визначено дохід, витрати та показники ефективності (вихідні дані для розрахунку беззбитковості) підприємств. Розраховано та наведено показники критичних меж господарської діяльності (доходу) підприємств. Визначено коефіцієнти відхилення значень доходів у точці ресурсозабезпеченого прибутку від фактичних доходів підприємств, а також коефіцієнти відхилення фактичних обсягів доходів підприємств від доходів у точці беззбитковості. Обґрунтовано напрями та інструментарій покращення фінансових результатів у системі зміцнення економічної безпеки підприємства. Визначено напрями, заходи та структурні підрозділи реалізації потенціалу покращення фінансових результатів у системі зміцнення економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: підприємство; економічна безпека; фінансова складова; фінансовий стан; інструменти та засоби зміцнення.

Svitlana DZERELEIKO

Khmelnitskyi Cooperative Trade and Economic Institute

TOOLKIT FOR IMPROVING FINANCIAL RESULTS IN THE SYSTEM FOR STRENGTHENING THE ECONOMIC SECURITY OF THE ENTERPRISE

The article focuses on the relevance of planning and implementation of tools aimed at improving the financial condition and ensuring the economic security of the enterprise. The purpose of the study is to justify the tools for improving financial results in the system of strengthening the economic security of the enterprise.

The method of planning and forecasting the volume and structure of the company's income is applied based on the calculation of break-even points, minimum profitability, resource-backed profit. Based on the financial and economic reporting data of the seven enterprises analyzed in the study, the income, expenses and performance indicators (initial data for calculating break-even) of the enterprises were determined. Indicators of critical limits of economic activity (income) of enterprises are calculated and given. The coefficients of deviation of the values of income at the point of resource-supported profit from the actual income of enterprises, as well as the coefficients of deviation of the actual volumes of income of enterprises from the income at the break-even point were determined. The directions and tools for improving financial results in the system of strengthening the economic security of the enterprise are substantiated. Areas, measures and structural subdivisions of realizing the potential of improving financial results in the system of strengthening the economic security of the enterprise have been determined.

It has been established that the improvement of the company's financial results has a positive effect on the strengthening of all components of its economic security, including financial, intellectual and personnel, technical and technological, institutional and legal, marketing, logistics, information, security, etc. Improvement of financial results is achieved by increasing the company's income, as well as reducing (optimizing) its costs. In terms of increasing income, it is important to find all possible alternatives, both in terms of internal and external sources. In order to optimize the costs of the enterprise, it is appropriate to implement a balanced set of measures in the following directions: (1) rationalization of contingent and fixed costs, (2) reduction of the level of variable costs, (3) improvement of the system of stimulating the work of personnel, (4) ensuring technical and technological modernization of production and business processes, (5) optimization of circulation costs.

Key words: enterprise; economic security; financial component; financial position; tools and means of strengthening.

Постановка проблеми у загальному вигляді

та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями

Економічну безпеку підприємства характеризують як стан, за якого одночасно гарантуються такі умови: забезпечується мінімальна фінансово-економічна ефективність, підприємство захищене від зовнішніх і внутрішніх ризиків і загроз, наявний доступ підприємства до ресурсів і ринків, створено передумови для хоча б простого відтворення фінансово-економічного стану і розвитку підприємства. При тому, до ключових умов забезпечення економічної безпеки відносяться наявність стійкої до загроз власної фінансової системи, яка спроможна забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, місії і завдань, збалансованість і комплексність фінансових інструментів, що використовуються на підприємстві, узгодження фінансово-економічних інтересів підприємства з інтересами інших суб'єктів його фінансових відносин, постійний розвиток фінансово-економічних відносин підприємства. Виходячи з цих основоположних засад системи економічної безпеки підприємства робимо висновок, що існує стійкий зв'язок між покращенням фінансових результатів підприємства та посиленням його економічної безпеки, що

головно проявляється у покращенні фінансових можливостей суб'єкта господарювання відносно фінансування заходів з його економічної безпеки за всіма її складовими – фінансовою, інтелектуально-кадровою, техніко-технологічною, інституційно-правовою, маркетинговою, логістичною, інформаційною, силовою і т. п.

Відтак, обґрунтування сучасного ефективного інструментарію покращення фінансових результатів підприємства – актуальне завдання, вирішення якого дозволяє сформувати більш якісну систему управління параметрами економічної безпеки підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Сутнісно-системні аспекти дослідження економічної безпеки підприємства достатньо детально проаналізовані у дослідженнях М. Бендикова [1, с.15-19], С. Васильчак, А. Веселовського [2, с.98-105], Т. Зубка [5, с.81-88], Н. Фокіна, В. Бокія [10, с.111-114], О. Шнипко [11, с.24-32], тоді як з вищим рівнем деталізації в частині безпосередньо фінансової безпеки або ж фінансової складової економічної безпеки підприємства ці положення викладено в працях Т. Васильціва, О. Ярошка [3, с.132-136] та інших дослідників.

Методико-прикладні аспекти покращення фінансового стану суб'єктів господарювання, а також підвищення рівня їх фінансових результатів, зокрема в контексті зміцнення економічної безпеки підприємств стали предметом наукових дискурсів Т. Донченка [4, с.124-132], О. Лісничука [7, с.51-56], О. Манойленка [8, с.60-63], Т. Меліхової [9, с.11-18], Р. Лупака, М. Куницької-Іляш, А. Дідич [12, с.8-15; 6, с.248-252] та інших науковців.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття

Однак, на сьогодні продовжує існувати теоретико-методичний вакуум в частині зв'язків і взаємовпливів відносно підвищення фінансових результатів суб'єктів господарювання та зміцнення їх економічної безпеки; відповідно обґрунтування на таких засадах актуального інструментарію політики покращення фінансових результатів підприємства і посилення ключових компонент його економічної безпеки.

Формулювання цілей статті

Метою статті є обґрунтування інструментарію покращення фінансових результатів у системі зміцнення економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу

Як відомо, фінансові результати підприємства – це приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період. Однак, ключові зміни, які відбуваються в обсягах і структурі власного капіталу, власне, обумовлюються обсягами чистого прибутку, який формується у підсумку господарювання у звітному періоді. Якщо підприємство прибуткове, то відбувається нарощення власного капіталу, з якого, відповідно, фінансуються статті розвитку бізнесу. Проте, якщо підприємство збиткове, то фінансувати заходи з відновлення доводиться вже не з власного капіталу, а інших джерел, що буде відображено у підсумку збільшення довгострокових або ж короткострокових зобов'язань суб'єкта господарювання. Таким чином, основним параметром – характеристикою фінансових результатів підприємства є його прибуток, точніше чистий прибуток.

Своєю чергою, підприємство не отримує прибутку до поки не реалізує свою продукцію, товари, роботи, послуги і факт цього обумовлює врахування одним з важливих параметрів фінансових результатів підприємства показник його доходу. Але, зрозуміло, що виробництво і збут продукції не обходяться без витрат – виробничих, управлінських, обігових і т. п. Відповідно, гарантування належних фінансових результатів підприємства лежить у трикутнику параметрів: (1) доходи – (2) витрати – (3) прибуток; пріоритетами підприємства у межах політики в цьому напрямі стають:

- максимізація доходів;
- мінімізація (оптимізація) витрат підприємства.

Відносно першого, то в таких цілях доцільно здійснити класифікацію усіх можливих джерел формування та нарощення обсягів доходу підприємства. Як правило, їх ідентифікують за 4 критеріями: внутрішні і зовнішні джерела, залежні та незалежні чинники.

Позаяк, більш важливе значення безпосередньо в контексті впливу покращення фінансових результатів підприємства на зміцнення системи його економічної безпеки має аналіз і прогнозування доходу підприємства у відповідності до певних критичних обмежень господарювання – точок беззбитковості, мінімальної рентабельності та ресурсозабезпеченого прибутку. Задля апробації відповідної методики за основу розрахунків взято показники фінансово-економічної звітності 7 підприємств. Значення показників, які необхідні для розрахунків, наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Дохід, витрати та показники ефективності
(вихідні дані для розрахунку безбитковості) підприємств у 2021 р.**

Підприємства	Постійні витрати, тис. грн.	Дохід, тис. грн.	Змінні витрати, тис. грн.	Прибуток на вкладений капітал, тис. грн.	Продуктивність праці, тис. грн.	Фондовіддача, грн.	Коефіцієнт оборотності оборотних активів, рази
Підприємство 1	16017,95	162279,95	75563,95	4895,73	2253,88	3,23	1,05
Підприємство 2	5647,37	32649,03	23652,44	1153,45	2332,06	2,47	0,86
Підприємство 3	418,95	3479,85	3046,65	41,61	386,65	20,81	2,09
Підприємство 4	918,27	101379,06	88643,74	1889,66	2981,77	1,81	3,23
Підприємство 5	6067,18	21057,13	14127,55	2879,30	1619,75	1,43	0,38
Підприємство 6	23237,67	54661,58	25343,72	834,82	1067,23	2,76	1,62
Підприємство 7	190,57	15242,37	14923,36	93,02	846,83	22,33	1,52

Джерело: авторські розрахунки за даними підприємств.

На основі цих даних обчислено критичні межі господарської діяльності підприємств:

- точка безбитковості – обсяги доходу, при яких підприємство покриває свої постійні та змінні витрати, однак не має ні прибутку ні збитку;

- точка мінімальної рентабельності – обсяги доходу, при яких підприємство повністю покриває свої витрати, а також має прибуток, розмір якого прийнятний виходячи з потреби в окупності вкладеного в бізнес капіталу;

- точка ресурсозабезпеченого прибутку – обсяги доходу, при яких підприємство повністю покриває свої витрати, а також має ключові показники ефективності виробництва (в даному випадку – використання персоналу (продуктивність праці), основних засобів (фондовіддача) та оборотних активів (коефіцієнт оборотності оборотних активів)) не гірші, ніж в основних своїх конкурентів.

Розраховані значення критичних обсягів господарювання (доходу) наведені у табл. 2.

Як можна констатувати, дохід у точці мінімальної рентабельності практично всіх підприємств або не відрізняється або лише незначно відхиляється від доходу у точці безбитковості, що є свідченням малих обсягів власного капіталу підприємств, а це вже одна із ознак наявності проблематики у сфері формування фінансових результатів господарювання.

Таблиця 2

Критичні межі господарської діяльності (доходу) підприємств у 2021 р.

Підприємства	Дохід у точці безбитковості, тис. грн.	Дохід у точці мінімальної рентабельності, тис. грн.	Дохід у точці ресурсозабезпеченого прибутку (тис. грн.) за:		
			продуктивністю праці	фондовіддачею	оборотністю оборотних активів
Підприємство 1	29975,92	29975,98	214687,08	1128327,83	527601,12
Підприємство 2	20494,55	20494,67	41744,71	301704,52	124924,45
Підприємство 3	3365,38	3365,47	26835,89	4822,20	5484,54
Підприємство 4	7309,85	7309,99	101380,01	1250177,68	100746,93
Підприємство 5	18436,50	18436,90	38762,95	386249,29	169552,39
Підприємство 6	43325,39	43325,42	83489,42	246459,07	77189,89
Підприємство 7	9105,47	9105,76	53671,77	15268,07	32393,35

Джерело: авторські розрахунки за даними підприємств.

При тому, показники доходу у точці ресурсозабезпеченого прибутку аналізованих підприємств значно вищі і це означає, що ще багато зусиль слід докласти менеджменту підприємств аби досягти високих показників ефективності господарювання, а, відтак, – високих фінансових результатів.

З іншого боку, більш наглядне та прикладне значення має порівняння цих показників з фактичними обсягами доходу підприємств (рис. 1).

Так, для більшості підприємств обсяги доходу у точці ресурсозабезпеченого прибутку істотно перевищують фактичні значення доходів, що негативно і є свідченням їх низької фінансово-економічної ефективності. Особливо критичним став параметр фондовіддачі, за яким існує потреба в збільшенні доходів усіх, крім сього, підприємств від 4,5 до 18,3 рази. Однак, проблематика залишається гострою і за продуктивністю праці, і за оборотністю оборотних активів для практично для всіх підприємств. Фактично, виняток становить лише підприємство 4 (за продуктивністю праці та за оборотністю оборотних активів) та підприємство 7 (за фондовіддачею).

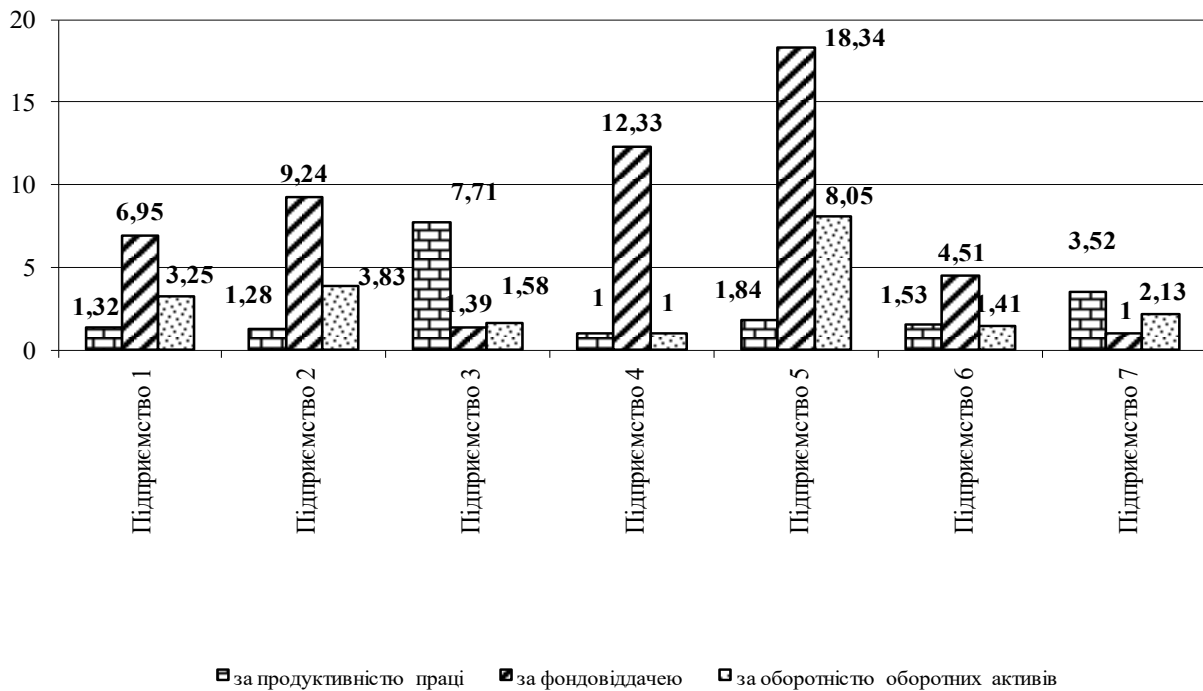

Рис. 1. Коефіцієнти відхилення значень доходів у точці ресурсозабезпеченого прибутку від фактичних доходів підприємств у 2021 р.

Джерело: авторські розрахунки за даними підприємств.

Власне, ці недоліки в тому числі призвели до того, що більшості підприємств незначним залишається відхилення фактичних обсягів доходу від доходу у точці безбитковості (рис. 2).

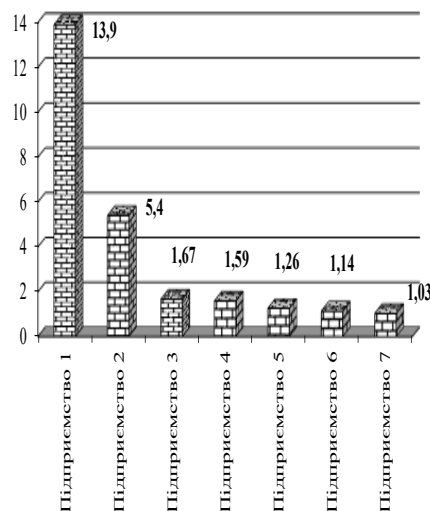

Рис. 2. Коефіцієнти відхилення фактичних обсягів доходів підприємств від доходів у точці безбитковості у 2021 р.

Джерело: авторські розрахунки за даними підприємств.

До прикладу, відповідний коефіцієнт у підприємства 7 становив лише 1,03. Однак, для підприємств 1 і 2 аналізовані параметри були дуже високими – 13,9 та 5,4 рази відповідно. Інші з аналізованих підприємств мали середні і при тому прийнятні запаси безпеки за показником «дохід».

Відтак, для підприємств, які мають середні та низькі коефіцієнти відхилення фактичних обсягів доходу від доходу у точці безбитковості, слід актуалізувати роботу з планування та надалі реалізації планів і досягнення необхідних обсягів доходу. Плануванню обсягу доходів відводиться важливе місце в системі

фінансового менеджменту. Така планова робота складається з окремих планів доходу за підрозділами та видами економічної діяльності підприємств. Крім того, при плануванні доходу необхідно використовувати наукові методи планування і прогнозування.

Сам процес планування доходу підприємства має передбачати таку послідовність дій: 1) прогнозування валового доходу підприємства; 2) перевірка прогнозованого розміру валового доходу на відповідність до забезпечення важливих показників розвитку підприємства та критичних обмежень обсягів діяльності; 3) встановлення планового розміру валового доходу; 4) прогнозування доходів за структурними підрозділами та в цілому; 5) прогнозування доходів підприємства за видами економічної діяльності; 6) узгодження загальної суми доходів підприємства за видами його економічної діяльності та об'єктами з загальним плановим доходом; 7) коригування планових доходів підприємства за видами його економічної діяльності та об'єктами торгівлі, визначення загального плану доходу.

При обґрунтуванні заходів щодо планування обсягів доходу підприємства, оцінці їх результативності (попередньо – на стадії прийняття рішення про затвердження проекту та наступної – на стадії здійснення моніторингу процесів) можуть бути використані сучасні інформаційні технології підтримки управлінських рішень, які в тому числі мають інструментальні засоби, необхідні для ефективної автоматизації процесів введення та обробки інформації, аналізу ефективності проекту на основі загальноприйнятих економічних та фінансових показників. Інструментальні засоби дають змогу користувачеві сформулювати модель доходу підприємства, що адекватно відображає його діяльність в сучасному зовнішньому середовищі.

Однак, збільшення доходів підприємства може не забезпечити адекватного позитивного впливу на його фінансові результати в тому випадку, коли не буде проведено ефективної роботи з оптимізації витратної частини підприємств. Вважаємо, що робота у цьому руслі має вестися за напрямками, наведеним на рис. 3. У відповідності до них визначено інструменти, які мають бути реалізованими підприємствами.

Рис. 3. Напрями та інструментарій покращення фінансових результатів у системі зміцнення економічної безпеки підприємства
Джерело: авторська розробка

Впровадження визначеного комплексу заходів за інструментами оптимізації витрат і забезпечення зростання доходівдачі підприємств дозволить істотно покращити їх фінансові результати. Щодо

операційних витрат підприємств, то їх планування, як правило, проводиться методом техніко-економічних розрахунків за основними статтями і дослідно-статистичним методом за статтями, за якими неможливо визначити величину витрат методом конкретного підрахунку. Крім того, витрати, пов'язані з операційною діяльністю підприємств, поділяються на адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати.

Важливо зазначити, що при розробці інструментарію покращення фінансових результатів підприємств у системі зміцнення їх економічної безпеки необхідно дотримуватись основних системоформуючих принципів: принцип неперервності удосконалення та розвитку системи економічної безпеки; принцип комплексного використання усього арсеналу засобів захисту, у всіх структурних елементах виробничо-господарської системи підприємства і на всіх етапах технологічного циклу; принцип надійності (рівномірності захисту у всіх складових системи з точки зору рівних обсягів загроз); принцип розумної достатності (забезпечення раціонального використання можливостей підприємства на базі ранжування загроз та виділення у відповідності з рангом визначених ресурсів для забезпечення прийняттого рівня економічної безпеки підприємства) та ін.

Відповідно, засади механізму забезпечення економічної безпеки підприємства орієнтуються на дотримання зазначених принципів (рис. 4).

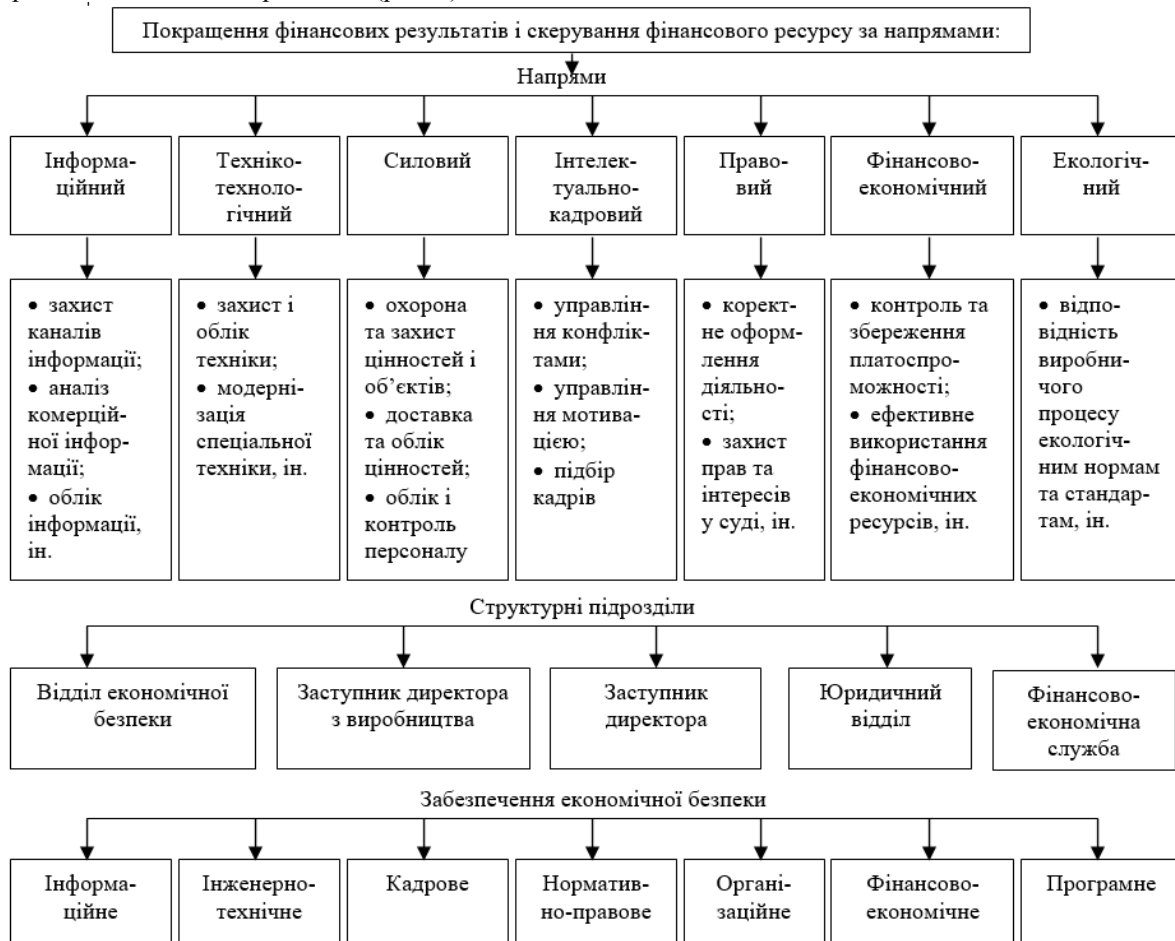

Рис. 4. Напрями, заходи та структурні підрозділи реалізації потенціалу покращення фінансових результатів у системі зміцнення економічної безпеки підприємства

Джерело: авторська розробка

Важливо зазначити, що запропонований на рисунку 4 механізм забезпечення економічної безпеки підприємства являє собою єдину повноцінну замкнуту систему, яка не містить зайвих елементів.

Відповідно, стає об'єктивною необхідністю запровадження системної роботи зі зміцнення економічної безпеки підприємства головно засобами покращення фінансових результатів. Зокрема, за такого підходу важливо налагодити співпрацю структурних підрозділів підприємства, відповідальних за фінансовий менеджмент та відповідальних за управління економічною безпекою бізнесу.

Водночас, іншим важливим аспектом, який необхідно врахувати та імплементувати у механізм забезпечення економічної безпеки підприємства є динамічність розвитку зовнішнього середовища, характеристики якого постійно змінюються. Зміна зовнішнього середовища і її вплив на життєдіяльність підприємства розглядаються як вихідна посилка його адаптації, у т. ч. до змін на ринку фінансових ресурсів і активів. Таку адаптацію слід розглядати як безперервний процес забезпечення належного рівня

економічної безпеки бізнесу шляхом пристосування до мінливого зовнішнього середовища, тобто внесення оперативних змін в його фінансово-господарську діяльність. Причому ці зміни, в окремих випадках, повинні торкатись й стратегічних цілей діяльності підприємства, які можуть супроводжуватись змінами у внутрішніх системах і підрозділах як відповідь на зміни, що відбуваються у зовнішньому середовищі.

Метою адаптації підприємств до факторів впливу зовнішнього середовища повинно бути забезпечення економічної безпеки підприємства за допомогою підвищення ефективності використання ним ресурсів, забезпечення балансу інтересів із суб'єктами зовнішнього середовища, зміцнення або збереження його ринкових позицій для забезпечення конкурентоспроможності продукції.

З іншого боку, з позиції управління фінансовими результатами підприємства, ефективність управління визначається, насамперед, обґрунтованістю системно використовуваним інструментарієм для вирішення комплексу функціонально-орієнтованих завдань, тобто вибором відповідних для умов функціонування підприємства підходів, добору адекватних принципів і методів у сформульованій управлінській концепції.

Забезпечення покращення фінансових результатів господарювання підприємства пов'язане із застосуванням новітніх методів, технологій та інструментів адаптації управлінських процесів до нових умов. Інтегральні (узагальнюючі) результати про досягнутий і очікуваний рівень стійкості фінансово-економічного стану і кореляцію вимірених результатів з показниками стабільної діяльності, отримані в системі адаптивного економічного інструментарію, є визначальною складовою забезпечення практичної дієвості сформульованої концепції управління.

Вважаємо, що найбільш придатним типом управління фінансовими результатами є управління за збудженнями, суть якого полягає у тому, щоб на ранній стадії виявити вплив дестабілізуючих чинників і спрямувати управлінську дію на їх компенсацію або повне усунення. Крім того, будь-яка з моделей управління фінансовими результатами повинна будуватися на основі вивчення реальних фінансових можливостей підприємств галузі, внутрішніх і зовнішніх факторів впливу.

Діагностика кризи розвитку підприємства є системою ретроспективного, оперативного і перспективного цільового аналізу, спрямованого на виявлення ознак кризового стану підприємства, оцінку загрози його банкрутства та подолання кризи. Діагностика кризи визнається одним з необхідних етапів процесу управління фінансовими результатами, оскільки саме її результати дають змогу визначити ступінь розвитку кризи, її масштаби, реальність та очікуваний час виникнення ситуації банкрутства, обґрунтувати заходи, необхідні для її подолання, оцінити можливості підприємства щодо подолання кризи та прогнозування наслідків подальшого розвитку ситуації.

Таким чином, політика управління фінансовими результатами підприємства в системі забезпечення його економічної безпеки є системою сукупністю заходів накопичення, обробки і систематизації інформації про фактори фінансового стану і результативності, які позначаються на параметрах економічної безпеки підприємства, яка постійно вдосконалюється та дозволяє ухвалювати стратегічні і оперативні рішення для їх своєчасного врегулювання, а, якщо фактори невідхильно переходять у стан загроз, розглянути можливості їх врегулювання у відповідності з цілями, функціями і принципами функціонування і розвитку системи забезпечення економічної безпеки підприємства.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі

Покращення фінансових результатів підприємства позитивно позначається на зміцненні усіх складових його економічної безпеки, у т. ч. фінансової, інтелектуально-кадрової, техніко-технологічної, інституційно-правової, маркетингової, логістичної, інформаційної, силової та ін. Покращення фінансових результатів досягається за рахунок збільшення доходів підприємства, а також зменшення (оптимізації) його витрат. В частині нарощення доходів важливо відшукати всі можливі альтернативи як в частині внутрішніх, так і в частині зовнішніх джерел. Для планування і прогнозування обсягів та структури доходів підприємства, особливо в частині гарантування його економічної безпеки, доцільно використовувати методику обчислення точок беззбитковості, мінімальної рентабельності, ресурснозабезпеченого прибутку. З метою оптимізації витрат підприємства доречно реалізувати збалансований комплекс заходів за напрямками: (1) раціоналізація умовно-постійних витрат, (2) зниження рівня змінних витрат, (3) удосконалення системи стимулювання праці персоналу, (4) забезпечення техніко-технологічної модернізації виробництва і бізнес-процесів, (5) оптимізація витрат обігу.

Подальші наукові дослідження в цій сфері мають стосуватися обґрунтування інституційного забезпечення управління фінансовим станом підприємства у системі гарантування його економічної безпеки.

Література

1. Бендиков М. Економічна безпека промислового підприємства (організаційно-методичний аспект). Бізнес-Інформ. 2016. № 2. С. 14–22.
2. Васильчак С. В., Веселовський А. І. Економічна безпека підприємства та її складова в сучасних умовах. Науковий вісник НЛТУ України. 2020. Вип. 20.15. С. 98–105.

3. Васильців Т.Г., Ярошко О.Р. Фінансова безпека підприємства: місце в системі економічної безпеки та пріоритети посилення на посткризовому етапі розвитку економіки. Науковий вісник НЛТУ України. 2011. Вип. 21 (2). С. 132–136.
4. Донченко Т. В. Теоретичні основи санації підприємств: сутність та функції. Вісник Житомирського державного технологічного університету. 2020. № 3. С. 124–132.
5. Зубко Т. Л. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства галузі зв'язку. Економіка. Менеджмент. Бізнес. 2016. Вип. 3. С. 81–88.
6. Лупак Р. Л., Дідич А. М. Економічні основи забезпечення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкових відносин. Науковий вісник ЛТЕУ України. 2017. Вип. 20.6. С. 248–252.
7. Лісничук О. А. Розрахунок санаційного потенціалу підприємства: зарубіжний досвід та вітчизняна практика. Інноваційна економіка. 2019. № 5(31). С. 51–56.
8. Манойленко О. В. Підходи до оцінки санаційного потенціалу тимчасово неплатоспроможних суб'єктів господарювання. Економіка та держава. 2016. № 1. С. 60–63.
9. Меліхова Т. О. Оцінювання ймовірності банкрутства з метою підвищення фінансового стану підприємства. Агросвіт. № 10. С. 11–18.
10. Фокіна Н. П., Бокій В. І. Економічна безпека підприємства – найважливіша складова фінансової стійкості. Актуальні проблеми економіки. 2003. № 8 (26). С. 111–114.
11. Шнипко О. С. Економічна безпека ієрархічних багаторівневих систем: регіональний аспект: монографія. Київ, 2016. 288 с.
12. Vasylytsiv T. G., Lupak R. L., Kuniyska-Iliash M. V. Strategic approaches to the effective use of intangible assets as a condition for strengthening the competitiveness of enterprise. Науковий вісник Полісся. № 2 (14). С. 8–15.

References

1. Bendikov, M. (2016). Economic security of an industrial enterprise (organizational and methodological aspect). *Business-Inform.* no 2. pp. 14-22.
2. Vasylichak, S. V., Veselovskyi A. I. (2020). Economical security of business and its warehouses in today's minds. *Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine.* Vol. 20.15. pp. 98–105.
3. Vasylytsiv, T. G., Yaroshko O. R. (2018). Financial security of the enterprise: place in the system of economic security and priorities of strengthening at the post-crisis stage of economic development. *Scientific Bulletin of LTEU of Ukraine.* Vol. 21.2. pp. 132-136.
4. Donchenko, T.V. (2020). Theoretical foundations of enterprise rehabilitation: essence and functions. *Bulletin of Zhytomyr State Technological University.* Vol. 3. pp. 124–132.
5. Zubko, T. L. (2016). Assessment of the level of economic security of the communications company. *Economy. Management. Business.* Vol. 3. pp. 81-88.
6. Lupak, R. L., Didych, A. M. (2017). Economic bases of ensuring the competitiveness of the enterprise in market relations. *Scientific Bulletin of LTEU of Ukraine.* Vol. 20.6. pp. 248-252.
7. Lisnichuk, O.A. (2019). Calculation of the rehabilitation potential of the enterprise: foreign experience and domestic practice. *Innovative economy.* Vol. 5(31). pp. 51–56.
8. Manojlenko, O.V. (2016). Approaches to assessing the resolution potential of temporarily insolvent entities. *Economy and state.* Vol. 1. pp. 60-63.
9. Melixova, T.O. (2019). Assessing the probability of bankruptcy in order to improve the financial condition of the enterprise. *Agrosvit.* Vol. 10. pp. 11-18
10. Fokina, N. P., Bokij, V. I. (2003). Economic security of the enterprise – an essential component of financial stability. *Actual problems of economics.* Vol. 8 (26), pp. 98-110.
11. Shnipko, O. S. (2016). Economics of security of the archival bagatorial systems: the regional aspect. Kyiv, Ukraine.
12. Vasylytsiv, T. G., Lupak, R. L., Kuniyska-Iliash, M. V. Strategic approaches to the effective use of intangible assets as a condition for strengthening the competitiveness of enterprise. *Scientific Bulletin of Polissya.* № 2 (14). pp. 8-15.